

Każdy ma swoją Dolinę Issy. O powieści Miłosza i filmie Konwickiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Czesław Miłosz, *W mojej ojczyźnie*.

Każdy ma swoją Dolinę Issy. O powieści Miłosza i filmie Konwickiego

Suwalski Park Krajobrazowy

Źródło: Marek Bednarz, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Dolina Issy jest powieścią niezwykle nastrojową. Utrzymana w poetyce snu, o powolnym, leniwym wręcz toku narracji, często bliska stylistyce eseju, sprawia wrażenie nieprzekładalnej na język filmu. A jednak Tadeuszowi Konwickiemu udało się dokonać jej filmowej adaptacji, do której kluczem stało się jego własne odczytanie dzieła. Reżyser złożył w ten sposób hołd Miłoszowi, podejmując z nim jednocześnie dialog. Co wynika z tego dialogu? Jaka jest relacja pomiędzy Miłoszowską *Doliną Issy* a *Doliną Issy* Konwickiego? Czym jest w istocie Dolina Issy, wykreowana dzięki najbardziej osobistym wspomnieniom i doświadczeniom dwóch wybitnych twórców?

Twoje cele

- Prześledzisz relację pomiędzy *Doliną Issy* Czesława Miłosza a jej filmową adaptacją w reżyserii Tadeusza Konwickiego.
- Przeanalizujesz, w jaki sposób Tadeusz Konwicki wykorzystał język filmu, by oddać literacki charakter powieści.
- Omówisz symboliczne znaczenia tytułowej Doliny Issy.

Przeczytaj

Tadeusz Konwicki w Galerii Osobowości Warszawy

Źródło: dostępny w internecie: Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Tadeusz Konwicki (ur. 1926) – prozaik, scenarzysta i reżyser filmowy, współtwórca polskiego kina autorskiego. Urodził się i wychował na Wileńszczyźnie, tam też w latach 1944–1945 był partyzantem AK. Po wojnie studiował polonistykę w Krakowie i w Warszawie, a następnie ukończył kurs pisania scenariuszy filmowych przy powstającej wówczas Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi. Współpracował z wieloma pismami jako dziennikarz, publicysta

i krytyk filmowy, przez wiele lat był także kierownikiem literackim zespołów filmowych: „Kadr”, „Kraj” i „Pryzmat”. Jako reżyser zadebiutował w 1958 r. filmem *Ostatni dzień lata* (wspólnie z Janem Laskowskim). Za scenariusz do filmu *Jak daleko stąd, jak blisko* (1972) otrzymał Nagrodę Specjalną na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Autorskich w San Remo. Filmy Konwickiego powstały na podstawie jego własnych oryginalnych scenariuszy. Ich bohaterami są często ludzie obciążeni wojenną przeszłością, którzy nie potrafią uwolnić się od dramatycznych wspomnień. W swojej twórczości (także literackiej) Konwicki łączy poetykę realizmu i oniryzmu, elementy liryczne i refleksyjne zestawia z groteską i ironią. Wyreżyserowane przez niego adaptacje dzieł literackich – *Dolina Issy* (1982) i *Lawa* (1989) według *Dziadów* Mickiewicza – także noszą wyraźne piętno jego kina autorskiego. Konwicki jest twórcą scenariuszy do wielu filmów innych reżyserów, m.in. Jerzego Kawalerowicza (*Matka Joanna od Aniołów*, *Faraon*, *Austeria*). Dla Andrzeja Wajdy napisał scenariusz na podstawie własnej powieści *Kronika wypadków miłosnych* z 1974 r., która podobnie jak *Sennik współczesny* (1963), *Kompleks polski* (1977), *Mała apokalipsa* (1979) czy *Bohiń* (1987) zajmuje istotne miejsce w historii polskiej literatury.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Di6N0aF90>

Nagranie dźwiękowe *Podróż do kraju lat dzieciennych*.

Podróż do kraju lat dzieciennych

Kiedy Miłosz na początku lat 50. zaczął pisać *Dolinę Issy*, miał za sobą dzieciństwo spędzone w szlacheckim dworcu na Litwie, lata uniwersyteckie w Wilnie, debiut poetycki

w dwudziestoleciu międzywojennym, przeżycia z czasu okupacji w Warszawie. Po wojnie pracował w służbie dyplomatycznej PRL-u w okresie najcięższego stalinizmu. W 1951 r., będąc *attaché* kulturalnym w polskiej ambasadzie w Paryżu, zwrócił się do władz francuskich o azyl polityczny. Wtedy rozpoczęła się na niego nagonka skupiająca pretensje różnych środowisk. Jako były dyplomata komunistycznego państwa był wykluczony ze środowisk polskiej emigracji, a jako oskarżyciel i demaskator marksistowskiego systemu (był już wtedy autorem *Zniewolonego umysłu* i powieści *Zdobycie władzy*) sprzeniewierzył się francuskiej inteligencji, która ciągle ulegała lewicowym nastrojom. Nie powróciwszy do kraju z misji dyplomatycznej, skazał się także na literacki niebyt w ojczyźnie. W Polsce w oficjalnym obiegu nie drukowano go przez trzy następne dziesięciolecia. Czuł się odtrącony i samotny. W drukowanym w paryskiej „Kulturze” liście otwartym do Gombrowicza pisał o sobie, że jest „lirycznym poetą, który został wtrącony w dziwną studnię”. Praca nad *Doliną Issy*, będąca powrotem do czasów dzieciństwa, okazała się dla pisarza prawdziwą autoterapią, która pomogła mu wyrwać się z twórczego zastoju. Skończoną powieść wydrukował paryski Instytut Literacki w 1955 r. W Polsce *Dolina Issy* została wydana po raz pierwszy dopiero po tym, jak w roku 1980 nad Wisłę dotarła wiadomość o przyznaniu Miłoszowi literackiej Nagrody Nobla. Rok później inny kresowy twórca – pisarz, reżyser i scenarzysta Tadeusz Konwicki – zrealizował film inspirowany *Doliną Issy*.

Nawet dla tak wytrawnego twórcy powieść Miłosza to olbrzymie wyzwanie. Przedstawiony w niej czas dorastania nastoletniego chłopca nie jest serią linearnie uszeregowanych zdarzeń, którymi rządziłaby tradycyjna fabuła, łatwa do przetransponowania na język filmu. Na pierwszy plan wysuwają się emocje, wrażenia, skojarzenia, strzępy wspomnień. Powieść tę pozornie można by więc uznać za skrajnie niefilmową. Mogłoby się wydawać, że kino potrzebuje perypetii o wyraźnym zawiązaniu, rozwinięciu i zakończeniu akcji, konsekwentnych, wyrazistych bohaterów, dążących do określonego celu, i antagonistów, którzy dążenia te utrudniają. Tymczasem Tadeusz Konwicki pokazał, że język filmu można wykorzystywać w bardzo twórczy sposób. Sam będąc przede wszystkim pisarzem, tworząc scenariusze do swoich własnych filmów, zdradzał słabość do kompozycji czysto literackiej. Dzięki temu stworzył oryginalne **kino autorskie**. W jego filmach – począwszy od debiutanckiego *Ostatniego dnia lata*, którego nowatorstwo wyprzedziło francuską Nową Falę, poprzez *Salto*, wykorzystujące konwencję języka ezopowego, a skończywszy na filmie *Jak daleko stąd, jak blisko*, opartym na narracji surrealistycznej, przypominającej poetykę snu – konsekwentnie powracają te same motywy przewodnie, charakterystyczne dla jego prozy symbole i metafory. Wśród nich – najbardziej interesujący nas w tej analizie – **arkadyjski topos** kraju dzieciństwa.

Twórca filmu często podejmuje się adaptacji dzieła literackiego, gdy odnajduje w nim bliskie sobie treści. Literatura staje się wtedy dla niego **inspiracją do sfilmowania swojej własnej historii**. Nic dziwnego, że to właśnie Konwicki sięgnął po *Dolinę Issy* Miłosza. Podobieństwo losów obu twórców sprawiło, że tematyka ich twórczości jest tak zbliżona.

Konwicki, młodszy od poety o dziesięć lat, również urodzony na Wileńszczyźnie, ziemie litewskie traktował z taką samą nostalgią i sentymentem. Jego system wartości i postawę głębokiego humanizmu ukształtowały – podobnie jak u Miłosza – przeżycia wojenne. Twórczość każdego z nich była dla kilku pokoleń Polaków wyrazem moralnego niepokoju, buntu wobec zniewolenia narodu i ludzkiego cierpienia pod jarzmem totalitaryzmów XX w. Kluczem do przełożenia *Doliny Issy* na język filmu stało się dla Konwickiego własne, autorskie odczytanie powieści Miłosza i bardzo osobisty odbiór przedstawionego w niej świata.

Kiedy Tadeusz Konwicki filmował *Dolinę Issy*, był rok 1982. W Polsce – środek stanu wojennego. Czas trudny, smutny i nieciekawym. Czas, w którym pisarze, artyści i filmowcy wybierali różne drogi. Ich ówczesna twórczość albo hołdowała wymogom oficjalnej propagandy, albo uciekała w bezpieczne rejony wspomnień, w duchowe krainy nierealnych, wykreowanych światów, stanowiące dla nich rodzaj wewnętrznej emigracji. Dla Konwickiego i Miłosza takim światem była Litwa – kraina, do której podróż jest **podróżą w głąb własnej pamięci**. To świat, do którego się tęskni z bolesnym poczuciem, że istnieje on już tylko we wspomnieniach. Taki obraz Litwy stanowi głęboko zakorzeniony w polskiej literaturze topos, znany z twórczości Adama Mickiewicza i Elizy Orzeszkowej. Dla Miłosza i Konwickiego zapamiętany z dzieciństwa świat kresów spełniał funkcję przestrzeni, w którą można uciec przed koszmarem współczesnej rzeczywistości. Ten wewnętrzny, utkany z dziecięcych wspomnień świat, został ponownie wykreowany na kartach powieści i na taśmie filmowej.

Dolina Issy nie jest więc miejscem w sensie geograficznym, lecz krainą mityczną, żyjącą wyłącznie w pamięci. Wspomnienie o niej jest tak nierzeczywiste, że czasem nie wiadomo już, czy istniała naprawdę, czy tylko się przyśniła. Odwiedzić ją, znaczy powrócić do niepokoju dorastania, do bolesnego momentu, w którym

dziecięca beztroska i radość życia powoli zamieniają się w niepokój odkrywania skomplikowanych prawideł rządzących światem.

Źródło: Jan Frans van Bloemen, *Krajobraz Arkadii*, Wikimedia Commons, tylko do użytku edukacyjnego.

Słownik

kino autorskie

twórczość filmowa wyrażająca indywidualny styl i wizję artystyczną reżysera

topos arkadii

Arkadia (gr. *Arkadía*) – kraina grecka leżąca na Peloponezie, uznana przez poetów starożytnych za przysłowiowy kraj szczęśliwości; taką jej wizję przedstawił Wergiliusz w *Bukolikach*; topos arkadii pojawia się w literaturze i filmie jako motyw życia w harmonii z naturą w krainie ładu i spokoju, oddzielonej od gorszej reszty świata; toposem arkadyjskim jest na przykład obraz Kresów i Wileńszczyzny w twórczości Adama Mickiewicza, Czesława Miłosza czy Tadeusza Konwickiego (pisarza i reżysera filmowego); w poezji Jana Kochanowskiego krainą arkadyjską był sławiony w *Pieśniach Czarnolas*

Audiobook

Polecenie 1

Wysłuchaj audiobooka. Przedstaw dwie drogi, którymi czytelnik zostaje wprowadzony w świat Doliny Issy. Jaką rolę w utworze odgrywa ta dwoistość postrzegania rzeczywistości? Zapisz swoje spostrzeżenia.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PGDEvCKuj>

Gdzie leży Dolina Issy?

„Należy zacząć od opisu Kraju Jezior, w którym mieszkał Tomasz” – stwierdza Miłosz na początku powieści. Ale jak opisać świat, który pamięta się z odległych czasów dzieciństwa? Jak wywołać w pamięci obrazy miejsc, w których się dorastało, gdzie poznało się granicę między dobrem a złem, między życiem a śmiercią? Jak tym rozmytym wspomnieniom nadać konkretne kształty? Kraina dzieciństwa to świat z pogranicza jawy i snu, gdzie to, co realne, może istnieć na równi z tym, co fantastyczne. Pamięć przechowuje ulotne wrażenia, ale są one rozmyte, niedokładne, uchwycone jak na nieostrzych fotografiach. Jak pokazać te uczucia? Opowiedzieć to, co pamiętamy z dzieciństwa, to jakby opisać sen. Wydarzenia nie układają się w linearne historie, które mają wyraźny początek, środek i koniec. Osoby i miejsca nie zawsze są takie, jakie rzeczywiście były, lecz takie, jak je zapamiętaliśmy, bo obrazy istniejące już tylko w naszych wspomnieniach są zniekształcone przez tamto dziecięce postrzeganie świata. Aby mocniej podkreślić ten retrospektywny charakter *Doliny Issy*, Konwicki wprowadził do filmu osobę samego autora, umieszczając ją jednak obok świata przedstawionego. Film dzieje się więc na dwóch płaszczyznach: pomiędzy półrzeczywiste, rozgrywane się na Litwie sceny, ukazane w ni to sennej, ni to magicznej atmosferze, zostały wprowadzone wiersze Miłosza, recytowane na tle zdjęć współczesnej amerykańskiej metropolii. W kontekście *Doliny Issy* wymowa tej poezji nabiera dodatkowego ciężaru. Film rozpoczyna się melorecytacją znamienego wiersza *W mojej ojczyźnie*.

W scenie tej podczas recytacji widzimy zdjęcia typowego nowojorskiego pejzażu: uliczny zgiełk, sznur taksówek, wieżowce z jarzącymi się punktami okien. Wszystko to sfotografowane realistycznie, ostro, rażące szarym światłem i brudem powietrza zatrutego spalinami. Zderzenie tych dwóch światów – rzeczywistego, współczesnego z tym odżywanym w pamięci – to jak zderzenie nocy z dniem, mary sennej z nieprzyjemną trzeźwością poranka, który wyrywa nas z kolorowej krainy marzeń.

Rzeczywistość miesza się tu z baśnią i legendą, świat żywych przenika ze światem zmarłych, a mieszkańcom stale towarzyszą demony, które wpływają na ich losy i mieszają zmysły, bo „osobliwością doliny Issy jest większa niż gdzie indziej ilość diabłów”. W takim świecie dorasta Tomasz, główny bohater powieści Miłosza. Jego dojrzewanie odbywa się w samotności i polega na samodzielnym doświadczeniu i przeżywaniu codziennych wydarzeń. Przestrzeń jego uniwersum ogranicza się do okolic dworu, plebanii, brzegów Issy i wioski Ginie, ale z czasem horyzont jego wycieczek poszerza się o kolejne oswojone tereny. Czytelnik zostaje wprowadzony w świat *Doliny Issy* dwiema drogami. Z jednej strony rzeczywistość jest przefiltrowana przez dzieciinne rozumienie świata oglądanego oczami dorastającego Tomasza. Z drugiej – narrator powieści zna przyszłe losy chłopca, wie, dokąd go życie zaprowadzi, kim będzie jako dorosły. Ta dwoistość postrzegania rzeczywistości wprowadza czytelnika w krąg rozważań charakterystyczny dla traktatu filozoficznego. Poznające świat i jego reguły dziecko zadaje te same pytania, które stawiają sobie mędracy: kim jesteśmy? skąd przychodzimy? dokąd zmierzamy? Tomaszowi kołaczą się w głowie pytania o duchowy rozwój człowieka, o dobro i zło, o grzech i odpuszczenie win, o sens śmierci i przemijania. Razem z nim rozważamy duchowość człowieka jako sferę, która nadaje sens ludzkiemu istnieniu.

Polecenie 2

Wysłuchaj wiersza *W mojej ojczyźnie* autorstwa Czesława Miłosza. Jakiego znaczenia w kontekście filmu nabywa melorecytacja tego utworu? Uzasadnij swoją odpowiedź na podstawie wysłuchanego audiobooka *Gdzie leży Dolina Issy*.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PGDEvCKuj>

Czesław Miłosz

W mojej ojczyźnie

W mojej ojczyźnie, do której nie wrócę,

Jest takie leśne jezioro ogromne,

Chmury szerokie, rozdarte, cudowne

Pamiętam, kiedy wzrok za siebie rzucę.

I płytkich wód szept w jakimś zmroku ciemnym,

I dno, na którym są trawy cierniste,

Mew czarnych krzyk, zachodów zimnych czerwień,

Cyranek świsty w górze porywiste.

Śpi w niebie moim to jezioro cierni.

Pochylam się i widzę tam na dnie

Blask mego życia. I to, co straszy mnie,

Jest tam, nim śmierć mój kształt na wieki spełni.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

🔊 Czesław Miłosz

W mojej ojczyźnie

W mojej ojczyźnie, do której nie wrócę,

Jest takie leśne jezioro ogromne,

Chmury szerokie, rozdarte, cudowne
Pamiętam, kiedy wzrok za siebie rzucę.

I płytkich wód szept w jakimś zmroku ciemnym,
I dno, na którym są trawy cierniste,
Mew czarnych krzyk, zachodów zimnych czerwień,
Cyranek świsty w górze porywiste.

Śpi w niebie moim to jezioro cierni.
Pochylam się i widzę tam na dnie
Blask mego życia. I to, co straszy mnie,
Jest tam, nim śmierć mój kształt na wieki spełni.

Źródło: Czesław Miłosz, *W mojej ojczyźnie*.

Ćwiczenie 1

Określ, jakie elementy tworzą niejednorodną rzeczywistość „*Doliny Issy*”.

Ćwiczenie 2

Jakie cechy okresu dojrzewania uwypuklone zostały w powieści?

obojętność

konflikt pokoleń

samotność

wrażliwość

bunt

alienacja

wyobcowanie

aktywność

wycofanie

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją i na jej podstawie wyjaśnij, jaką rolę odgrywa obraz w filmie *Dolina Issy* Tadeusza Konwickiego.

Polecenie 2

O jakich „grzechach ludzkości” przypomina reżyser w adaptacji powieści Miłosza? Zapisz swoje przemyślenia, pamiętając o argumentacji.

Kliknij, aby uruchomić w trybie pełnoekranowym.

Muzyka wykorzystana w prezentacji: Lance Conrad, *Fortitude*, licencja: Artlist.io.

Polecenie 3

Stwórz mapę myśli przedstawiającą znaczenie symboliczne *Doliny Issy*. Uwzględnij zarówno obrazy, jak i symbole w powieści.

Polecenie 4

Wykorzystując zapisy z mapy myśli, porównaj sposoby przedstawienia symbolicznych treści w powieści Noblisty i w filmie Tadeusza Konwickiego. Zredaguj notatkę, w której zamieścisz wnioski na temat filmowych i literackich środków wyrazu.

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: Każdy ma swoją Dolinę Issy. O powieści Miłosza i filmie Konwickiego

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

2) rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

7) odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

5. dokonuje krytycznej selekcji źródeł;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

10. gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;

11. korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- prześledzi relację pomiędzy *Doliną Issy* Czesława Miłosza a jej filmową adaptacją w reżyserii Tadeusza Konwickiego;
- przeanalizuje, w jaki sposób Tadeusz Konwicki wykorzystał język filmu, by oddać literacki charakter powieści;
- omówi symboliczne znaczenia tytułowej Doliny Issy.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- drama.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z filmem Tadeusza Konwickiego *Dolina Issy*.
<https://wfdif.online/strefa-vod/fabu%C5%82a/dolina-issy/>
2. Uczniowie dobierają się w pary. Przygotowują się do występu w klasie. Jedna osoba wciela się w rolę Tadeusza Konwickiego, druga w reportera przeprowadzającego wywiad. Korzystając z różnych źródeł, uczniowie przygotowują pytania i odpowiedzi.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji, formułuje cel zajęć oraz kryteria sukcesu.
2. Uczniowie zapoznają się z sekcją „Wprowadzenie” i „Przeczytaj”.
3. Nauczyciel, nawiązując do obejrzanego przez uczniów filmu, prosi o udzielenie odpowiedzi na pytania:
 - Czy film Tadeusza Konwickiego wiernie oddaje treść książki Czesława Miłosza?
 - Gdzie i kiedy toczy się akcja filmu?
 - Co jest osią fabuły filmu?
 - Czyja gra aktorska najbardziej przypadła do gustu i dlaczego?

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie przechodzą do sekcji „Audiopowtórka przed maturą”. Wspólnie z nauczycielem odsłuchują nagrania tam zamieszczone. Następnie w parach wykonują

- polecenia 1 i 2. Nauczyciel sprawdza poprawność wykonania zadania.
2. Uczniowie przechodzą do sekcji „Prezentacja multimedialna”. Nauczyciel za pomocą rzutnika pokazuje w klasie prezentację z sekcji. Uczniowie indywidualnie wykonują polecenia 1, 2 oraz 3. Chętne osoby pokazują swoją realizację zadań.

Faza podsumowująca:

1. **Drama.** Uczniowie dobierają się w pary (ustalone przed lekcją). Zadaniem dwójek będzie przeprowadzenie wywiadu. Jedna osoba wciela się w rolę Tadeusza Konwickiego, druga w reportera zadającego pytania.
- a. Przedstawienie tematu rozmowy: Życie i twórczość Tadeusza Konwickiego ze szczególnym zwróceniem uwagi na ekranizację *Doliny Issy*.
- b. Omówienie techniki dramy. Wyjaśnienie, że uczniowie wcielą się w role: jedna osoba będzie Tadeuszem Konwickim, druga – reporterem.
- c. Przekazanie instrukcji dotyczących sposobu wykonania zadania: uczniowie w parach przygotowują pisemnie pytania i odpowiedzi do wywiadu. Korzystają z materiałów przygotowanych przed lekcją.
- d. Chętne osoby odgrywają scenki na forum klasy. Dbają o dykcję i odpowiednią intonację.

Nauczyciel informuje, ile czasu grupy mają na przygotowanie do występu i jak długo mogą trwać scenki. Uczniowie wraz z nauczycielem oglądają przygotowane przez pary prezentacje (przynajmniej 2). Po zakończeniu prezentacji uczniowie dzielą się wrażeniami, dyskutują, oceniają kolegów. Nauczyciel również podsumowuje występy uczniów. Pozostałe pary, które nie zaprezentowały się na forum, mogą przekazać pisemną realizację zadania.

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują w domu polecenie 4 z sekcji „Prezentacja multimedialna”:
Wykorzystując zapisy z mapy myśli, porównaj sposoby przedstawienia symbolicznych treści w powieści Noblisty i w filmie Tadeusza Konwickiego. Zredaguj notatkę, w której zamieścisz wnioski na temat filmowych i literackich środków wyrazu.

Materiały pomocnicze:

- <https://ninateka.pl/vod/ksiazki-czytane/dolina-issy-czeslaw-milosz-1-12/>
- <https://ninateka.pl/artykuly/czeslaw-milosz/>

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Audiopowtórka przed maturą” do podsumowania lekcji.